

USNESENÍ

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátě složeném z předsedkyně JUDr. Barbary Pořízkové a soudců JUDr. Tomáše Herce a JUDr. Radana Malíka v právní věci žalobce: **J.B.**, zastoupený JUDr. Edvinem Svobodou, advokátem se sídlem Bílinská 1147/1, Ústí nad Labem, proti žalované: **Česká správa sociálního zabezpečení**, se sídlem Křížova 1292/25, Praha 5, o žalobě proti rozhodnutí žalované ze dne 7. 5. 2024, č. j. RN-X, v řízení o kasační stížnosti žalobce proti rozsudku Krajského soudu v Ústí nad Labem ze dne 5. 5. 2025, č. j. 41 Ad 9/2024-61,

t a k t o :

- I. Kasační stížnost **se odmítá** pro nepřijatelnost.
- II. Žádný z účastníků **nemá právo** na náhradu nákladů řízení.
- III. Ustanovenému zástupci žalobce JUDr. Edvinu Svobodovi, advokátovi se sídlem Bílinská 1147/1, Ústí nad Labem, **se přiznává** odměna a náhrada hotových výdajů za zastupování žalobce v řízení o kasační stížnosti ve výši **5 070 Kč**, která mu bude vyplacena z účtu Nejvyššího správního soudu do 30 dnů od právní moci tohoto usnesení.

O d ů v o d n ě n í :

I. Vymezení věci

[1] Ve věci jde výlučně o posouzení přezkoumatelnosti rozhodnutí krajského soudu. Jiné námitky uplatněné v kasační stížnosti nebylo možné věcně posoudit z důvodu jejich nepřípustnosti podle § 104 odst. 4 zákona č. 150/2002 Sb., soudní řád správní, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „s. ř. s.“), neboť tomu bránilo jejich doslovné převzetí ze znění žaloby. Tyto námitky tak směřovaly proti rozhodnutí žalované, a nikoli proti rozhodnutí krajského soudu.

[2] Žalovaná rozhodnutím ze dne 4. 3. 2024, č. j. R-4. 3. 2024 – X, zamítla žádost žalobce (dále jen „stěžovatel“) o změnu výše invalidního důchodu z důvodu zhoršení zdravotního stavu podle § 41 odst. 3 zákona č. 155/1995 Sb., o důchodovém pojištění, ve znění pozdějších předpisů, a to pro nesplnění podmínek § 39 odst. 2 písm. b) a c) tohoto zákona. Stěžovatel podal proti tomuto rozhodnutí námitky, o nichž žalovaná rozhodla shora uvedeným rozhodnutím tak, že je zamítla a námitkami napadené rozhodnutí potvrdila.

[3] Stěžovatel napadl posledně uvedené rozhodnutí žalobou, v níž tvrdil, že byl zkrácen na svých právech z důvodu nesprávného posouzení svého zdravotního stavu. Nesouhlasí s tím, že mu byl přiznán „pouze“ invalidní důchod pro invaliditu prvního stupně, ačkoli mu správně měl být přiznán invalidní důchod pro invaliditu třetího stupně. Žalovaná pravděpodobně nesprávně určila zdravotní omezení, které stěžovatele omezuje v každodenním životě. V souladu s vyhláškou č. 359/2009 Sb., kterou se stanoví procentní míra poklesu pracovní schopnosti a náležitosti posudku o invaliditě a upravuje posuzování pracovní schopnosti pro účely invalidity (vyhláška o posuzování invalidity), ve znění pozdějších předpisů, je toto omezení patřičným bodovým hodnocením definováno jako dlouhodobě nepříznivý stav s procentní mírou poklesu pracovní schopnosti. Závěr, že pokles pracovní schopnosti dosáhl u stěžovatele „pouze“ 35 %, není přesný.

[4] Stěžovateli bylo řečeno, že při zhoršení zdravotního stavu bude mít nárok na plný invalidní důchod, který mu nicméně ani po odvoláních nebyl přiznán. Vážné poškození zdraví mu již několik let neumožňuje vykonávat prakticky žádnou výdělečnou činnost. Je proto nezbytné nechat zpracovat nový lékařský posudek, resp. znalecký posudek z příslušného odvětví. S ohledem na omezení stěžovatele by bylo s podivem, aby neměl nárok na přiznání invalidního důchodu v plné výši, tedy ve třetím stupni invalidity. Žalovaná měla vynaložit maximální možné úsilí, aby nade vší pochybnost zjistila objektivně zdravotní stav stěžovatele. V jeho případě totiž panují pochybnosti, zda lékařské posudky zpracované žalovanou opravdu jsou dostačujícím podkladem pro to, aby se mohlo rozhodnout o přiznání invalidního důchodu v navrhovaném stupni.

[5] Krajský soud v Ústí nad Labem (dále jen „krajský soud“) napadeným rozsudkem žalobu stěžovatele zamítl. Posudek posudkové komise ze dne 14. 11. 2024, který představuje stěžejní důkaz v soudním řízení, byl vypracován po náležitém posouzení zdravotního stavu stěžovatele na základě předložené lékařské dokumentace, odborných lékařských nálezů a přímého vyšetření stěžovatele při jednání posudkové komise. Jde o posudek úplný, objektivní a přesvědčivý. Posudková komise jednoznačně určila příčinu dlouhodobě nepříznivého zdravotního stavu stěžovatele a vysvětlila, z jakého důvodu přistoupila k podřazení rozhodující příčiny dlouhodobě nepříznivého zdravotního stavu stěžovatele pod kapitolu XV, oddíl B, položku 3b přílohy k vyhlášce o posuzování invalidity, a nikoli pod závažnější kvalifikace. Z jejích závěrů jsou rovněž patrné důvody, pro které nebyla rozhodující příčinou dlouhodobě nepříznivého stavu určena jiná komorbidita. Zdravotní stav stěžovatele byl posouzen dvěma posudkovými lékaři v průběhu správního řízení a posudkovou komisí. Všichni posudkoví lékaři dospěli ke shodnému posudkovému závěru, že stěžovatel byl ke dni vydání napadeného rozhodnutí invalidní v prvním stupni, a míru poklesu pracovní schopnosti stěžovatele stanovili na 35 %. O správnosti lékařských závěrů posudkových lékařů neměl krajský soud pochybnosti a nezpochybnilo je ani další soudem provedené dokazování.

II. Kasační stížnost žalobce a vyjádření žalované

[6] Stěžovatel podal proti rozsudku krajského soudu kasační stížnost z důvodů podle § 103 odst. 1 písm. a) a d) s. ř. s., tedy pro nesprávné posouzení právní otázky soudem v předcházejícím řízení a pro nepřezkoumatelnost napadeného rozsudku spočívající

pokračování

v nedostatku odůvodnění rozhodnutí. Žalovaná i krajský soud měly porušit práva stěžovatele, jde-li o jejich povinnost náležitěho objasnění jeho zdravotního stavu. Zbylou část kasační stížnosti tvoří stěžovatelem doslovně převzaté znění žaloby směřující proti rozhodnutí žalované (body 3 a 4 tohoto usnesení).

[7] Žalovaná ve svém vyjádření uvedla, že nemá důvod pochybovat o zákonnosti a objektivitě napadeného rozsudku. S právním názorem v něm vyjádřeným se ztotožnila.

III. Posouzení věci Nejvyšším správním soudem

[8] Nejvyšší správní soud (dále též „NSS“) shledal, že kasační stížnost je (jako celek) přípustná, byla podána osobou k tomu oprávněnou, včas a z důvodů, které zákon připouští, a stěžovatel je zastoupen advokátem.

III.a Neprojednatelnost některých námitek uplatněných v kasační stížnosti

[9] Věcnému posouzení převážné většiny námitek brání § 104 odst. 4 s. ř. s., podle něhož „[k]asační stížnost není přípustná, opírá-li se jen o jiné důvody, než které jsou uvedeny v § 103, nebo o důvody, které stěžovatel neuplatnil v řízení před soudem, jehož rozhodnutí má být přezkoumáno, ač tak učinit mohl“.

[10] Kasační stížnost je mimořádným opravným prostředkem proti pravomocnému rozhodnutí krajského soudu ve správním soudnictví, jímž se účastník řízení, z něhož takové rozhodnutí vzešlo, domáhá zrušení soudního rozhodnutí. V souladu s dispoziční zásadou, kterou je řízení o kasační stížnosti vedeno, je stěžovatel povinen uvést konkrétní argumentaci zpochybňující závěry vyslovené v napadeném rozhodnutí krajského soudu, a vymezit tak rozsah jeho přezkumu (např. rozsudky NSS ze dne 23. 10. 2003, č. j. 2 Azs 9/2003-40, č. 113/2004 Sb. NSS, a ze dne 22. 1. 2007, č. j. 8 Afs 55/2005-74, nebo rozsudek rozšířeného senátu NSS ze dne 20. 12. 2005, č. j. 2 Azs 92/2005-58, č. 835/2006 Sb. NSS).

[11] Platí, že „[v] kasačním řízení je stanoveno povinné zastoupení advokátem především proto, aby kasační stížnosti byly sepsány právním profesionálem a byly argumentačně na úrovni. [...] smyslem bylo umožnit v kasačním řízení pokud možno kvalifikovanou polemiku s argumentací krajského soudu. Tato polemika může být méně nebo více zdařilá; vždy však musí být z textu kasační stížnosti patrná alespoň nějaká snaha o to, reagovat na konkrétní závěry krajského soudu, zdůraznit přilehavou judikaturu a přesvědčivě prezentovat ty žalobní argumenty, které žalobce pokládá za nejpádnější“ (usnesení NSS ze dne 30. 6. 2020, č. j. 10 As 181/2019-63, č. 4051/2020 Sb. NSS, body 7 a 8). Stěžovatel je tak v kasační stížnosti povinen vymezit se proti důvodům rozhodnutí krajského soudu. Náležitou formulaci kasačních námitek nelze nahradit pouhým zopakováním námitek uplatněných v odvolání nebo v žalobě. Ty totiž směřují proti jiným rozhodnutím, než která jsou předmětem přezkumu v řízení o kasační stížnosti (srov. rozsudek NSS ze dne 26. 10. 2007, č. j. 8 Afs 106/2006-58). Nepostačuje tedy, že se v kasační stížnosti toliko doslovně opakují žalobní námitky (např. rozsudky NSS ze dne 15. 9. 2022, č. j. 1 As 76/2022-41, bod 18, nebo ze dne 23. 6. 2023, č. j. 9 Afs 70/2023-73, body 36 a 38). Kasační stížnost, která beze změny opakuje žalobní tvrzení a nijak nereaguje na argumentaci krajského soudu, neobsahuje

důvody podle § 103 s. ř. s. a bude jako nepřipustná odmítnuta podle § 104 odst. 4 s. ř. s. (usnesení NSS, č. j. 10 As 181/2019-63, bod 12; z dřívější judikatury např. usnesení NSS ze dne 10. 9. 2009, č. j. 7 Afs 106/2009-77, č. 2103/2010 Sb. NSS).

[12] Uvedený výklad důvodu nepřipustnosti kasační stížnosti podle § 104 odst. 4 s. ř. s. stvrdil také Ústavní soud, který v něm neshledal porušení základního práva na soudní ochranu zaručeného v čl. 36 odst. 1 Listiny základních práv a svobod (srov. nálezy Ústavního soudu ze dne 14. 5. 2024, sp. zn. IV. ÚS 623/23, bod 17, jakož i v něm odkazovaná usnesení).

[13] Nejvyšší správní soud v souladu s těmito závěry konstatuje, že s výjimkou námitek nepřezkoumatelnosti napadeného rozsudku tvoří obsah kasační stížnosti doslovně převzaté znění žaloby (k jeho shrnutí viz body 3 a 4 tohoto usnesení). Jde o námitky, které svým obsahem směřují proti rozhodnutí žalované, a nikoli proti napadenému rozsudku krajského soudu.

[14] Jen pro úplnost Nejvyšší správní soud dodává, že uplatnění uvedených námitek není vadou kasační stížnosti ve smyslu § 106 odst. 3 a § 109 odst. 1 s. ř. s., která by opodstatňovala výzvu stěžovateli k doplnění kasační stížnosti o další kasační námitky. Takovýto postup by byl namístě jen v situaci, kdy by kasační stížnost neobsahovala vůbec žádnou argumentaci (ani pokus o ni), není však určen k tomu, aby byl stěžovatel, který je zastoupen advokátem, upozorněn na smysl kasační stížnosti a nabádán k vylepšení své argumentace (srov. usnesení NSS ze dne 30. 6. 2022, č. j. 2 Afs 115/2020-42, bod 19). V posuzované věci navíc bylo možné kasační stížnost věcně projednat v rozsahu námitek nepřezkoumatelnosti napadeného rozsudku.

III.b Nepřijatelnost kasační stížnosti

[15] Dále je třeba uvést, že kasační stížnost ve věci, ve které v řízení před krajským (městským) soudem rozhodoval specializovaný samosoudce a která „svým významem podstatně nepřesahuje vlastní zájmy stěžovatele“, je podle § 104a zákona č. 150/2002 Sb., soudní řád správní, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „s. ř. s.“) nepřijatelná. Specializovaný samosoudce je podle § 31 odst. 2 s. ř. s. oprávněn rozhodovat také ve věcech důchodového pojištění, jak tomu bylo v posuzované věci.

[16] Podstatný přesah vlastních zájmů stěžovatele ve smyslu § 104a s. ř. s. je dán pouze za situace, že (1) kasační stížnost se týká právních otázek, které dosud nebyly vůbec či plně řešeny v judikatuře Nejvyššího správního soudu, (2) kasační stížnost se týká právních otázek, které jsou judikaturou řešeny rozdílně, (3) kasační stížnost vyžaduje učinit odklon od ustálené judikatury, nebo (4) bylo-li v napadeném rozhodnutí krajského (městského) soudu shledáno zásadní pochybení, které mohlo mít dopad do hmotně právního postavení stěžovatele (srov. rozsudek NSS ze dne 26. 4. 2006, č. j. 1 Azs 13/2006-39, č. 933/2006 Sb. NSS). Tato v minulosti vymezená kritéria se uplatní i za platné zákonné úpravy, která rozšířila okruh případů, kdy Nejvyšší správní soud posuzuje přijatelnost kasační stížnosti (např. usnesení NSS ze dne 16. 6. 2021, č. j. 9 As 83/2021-28, č. 4219/2021 Sb. NSS, bod 11).

[17] Kasační stížnost je nepřijatelná.

pokračování

[18] Jediná námitka uplatněná v kasační stížnosti, kterou se Nejvyšší správní soud mohl zabývat z hlediska přijatelnosti, zpochybňovala přezkoumatelnost napadeného rozsudku. Stěžovatel ji uplatnil pouze v obecné rovině. Z napadeného rozsudku je zároveň zřejmé, že krajský soud se zabýval jednotlivými námitkami stěžovatele a v odůvodnění se s nimi řádně vypořádal. Skutková zjištění i navazující právní závěry krajského soudu jsou z napadeného rozsudku seznatelné.

[19] V této souvislosti postačí připomenout některá východiska pro posouzení přezkoumatelnosti soudního rozhodnutí. Z ustálené judikatury Nejvyššího správního soudu vyplývá, že nepřezkoumatelnost pro nedostatek důvodů je dána mimo jiné tehdy, opřel-li soud rozhodovací důvody o skutečnosti v řízení nezjišťované, případně zjištěné v rozporu se zákonem, nebo pokud zcela opomenul vypořádat některou z námitek uplatněných v žalobě (např. rozsudky NSS ze dne 4. 12. 2003, č. j. 2 Ads 58/2003-75, č. 133/2004 Sb. NSS, ze dne 8. 4. 2004, č. j. 4 Azs 27/2004-74, nebo ze dne 18. 10. 2005, č. j. 1 Afs 135/2004-73, č. 787/2006 Sb. NSS). Soudy nicméně nemají povinnost reagovat na každou dílčí žalobní argumentaci a tu obsáhle vyvrátit. Jejich úkolem je vypořádat se s obsahem a smyslem žalobní argumentace (srov. rozsudek NSS ze dne 3. 4. 2014, č. j. 7 As 126/2013-19). Podstatné je, aby se soud ve svém rozhodnutí věnoval všem stěžejním námitkám účastníka řízení, což může v některých případech konzumovat i vypořádání některých dílčích a souvisejících námitek (srov. rozsudek NSS ze dne 24. 4. 2014, č. j. 7 Afs 85/2013-33). Rozhodnutí je nepřezkoumatelné pro nedostatek důvodů zejména tehdy, opomene-li soud na námitku účastníka zcela (tedy i implicitně) reagovat (srov. rozsudky NSS ze dne 17. 1. 2013, č. j. 1 Afs 92/2012-45, bod 28, nebo ze dne 29. 6. 2017, č. j. 2 As 337/2016-64, bod 74). Není žádných pochybností, že napadený rozsudek požadavkům na přezkoumatelnost soudních rozhodnutí dostál.

[20] Nejvyšší správní soud závěrem konstatuje, že v posuzované věci nevyvstala žádná právní otázka, v níž by bylo možné spatřovat některý z předpokladů přijatelnosti kasační stížnosti. Z hlediska požadavku na přezkoumatelnost soudních rozhodnutí nelze v napadeném rozsudku spatřovat žádné, natožpak zásadní pochybení, které by mohlo mít dopad do hmotně právního postavení stěžovatele.

IV. Závěr a náklady řízení

[21] Jelikož kasační stížnost svým významem podstatně nepřesahuje vlastní zájmy stěžovatele, Nejvyšší správní soud ji podle § 104a s. ř. s. odmítl pro nepřijatelnost.

[22] Při odmítnutí kasační stížnosti pro nepřijatelnost jde o zjednodušený meritorní přezkum napadeného rozhodnutí krajského (městského) soudu (srov. usnesení rozšířeného senátu NSS ze dne 25. 3. 2021, č. j. 8 As 287/2020-33, č. 4170/2021 Sb. NSS), u něhož je třeba o náhradě nákladů řízení rozhodnout podle úspěchu ve věci v souladu s § 60 odst. 1 větou první ve spojení s § 120 s. ř. s. Stěžovatel v posuzované věci úspěch neměl, pročež nemá právo na náhradu nákladů řízení. Vzhledem k tomu, že bylo rozhodováno ve věci důchodového pojištění, podle § 60 odst. 2 s. ř. s. nemá právo na náhradu nákladů řízení ani žalovaná.

[23] Krajský soud usnesením ze dne 13. 5. 2024, č. j. 15 Na 203/2024-25, ustanovil zástupcem stěžovatele advokáta JUDr. Edvina Svobodu. Toto ustanovení se vztahuje i na řízení o kasační stížnosti a jeho odměnu za zastupování hradí stát (§ 35 odst. 10 a § 120 s. ř. s.). Nejvyšší správní soud určil odměnu advokáta v souladu s § 7, § 9 odst. 5 a § 11 odst. 1 písm. d) vyhlášky č. 177/1996 Sb., o odměnách advokátů a náhradách advokátů za poskytování právních služeb (advokátní tarif), ve znění pozdějších předpisů, částkou 4 620 Kč odpovídající jednomu úkonu právní služby (sepsání a podání kasační stížnosti) a částkou 450 Kč, která představuje paušální náhradu hotových výdajů vztahující se k jednomu úkonu právní služby (§ 13 odst. 4 advokátního tarifu). Ustanovený zástupce není plátcem daně z přidané hodnoty. Celková částka odměny a náhrady hotových výdajů představuje 5 070 Kč a bude vyplacena z účtu Nejvyššího správního soudu do 30 dnů od právní moci tohoto usnesení

Poučení: Proti tomuto usnesení **n e j s o u** opravné prostředky přípustné.

V Brně dne 26. června 2025

JUDr. Barbara Pořízková
předsedkyně senátu